

УДК 373.5.091.2:331.548]:37.011.3-051

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361720](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361720)

АНДРІЙ КОРИТЬКО

ORCID: 0009-0005-1661-5979

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

КОНСАЛТИНГОВА ПІДТРИМКА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЩОДО ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ

У статті розглянуто проблему консалтингової підтримки професійного самовизначення старшокласників щодо вибору професії вчителя в умовах трансформації сучасної освіти та зниження престижу педагогічної діяльності. Обґрунтовано актуальність впровадження консалтингових підходів у систему профорієнтаційної роботи як засобу формування усвідомленого професійного вибору учнівської молоді.

Визначено сутність консалтингової підтримки як інтегративної педагогічної технології, що поєднує діагностичний, інформаційний, рефлексивний і практико-орієнтований компоненти та сприяє розвитку суб'єктності старшокласників у процесі професійного самовизначення. Сформульовано основні принципи організації консалтингової підтримки: суб'єктності, індивідуалізації, рефлексивності, практико-орієнтованості, системності та інтегративності.

На основі визначених принципів розроблено методику організації консалтингової підтримки, яка включає діагностико-мотиваційний, інформаційно-орієнтаційний, рефлексивно-проектувальний та практико-діяльнісний етапи. Охарактеризовано відповідні форми й методи роботи, зокрема індивідуальне консультування, тренінги, кейс-метод, коучингові практики, професійні проби та використання цифрових освітніх ресурсів. Доведено, що застосування консалтингової підтримки сприяє формуванню позитивної мотивації до педагогічної діяльності, розвитку рефлексивних умінь і здатності до усвідомленого професійного вибору. Підкреслено доцільність інтеграції консалтингових технологій у систему профорієнтаційної роботи закладів загальної середньої освіти з метою підвищення ефективності професійного самовизначення старшокласників.

Ключові слова: консалтингова підтримка, професійне самовизначення, старшокласники, профорієнтація, професія вчителя, педагогічна діяльність, освітній консалтинг, цифрове освітнє середовище

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими цифровізацією суспільства, зміною освітніх парадигм та підвищенням вимог до професійної компетентності педагога. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема забезпечення якісного кадрового потенціалу освітньої галузі, що безпосередньо пов'язано з ефективною профорієнтацією молоді, зокрема старшокласників, на вибір педагогічної професії. Водночас спостерігається стійка тенденція до зниження престижу професії вчителя серед молоді, що ускладнює процес формування позитивної мотивації до педагогічної діяльності та обумовлює дефіцит кваліфікованих педагогічних кадрів.

Професійне самовизначення старшокласників є складним багатовимірним процесом, що охоплює усвідомлення власних здібностей, інтересів, ціннісних орієнтацій і співвіднесення їх із вимогами обраної професії. Однак на практиці цей процес часто має фрагментарний і ситуативний характер, обмежується епізодичними профорієнтаційними заходами та не забезпечує глибокого усвідомлення змісту і специфіки педагогічної діяльності. Це зумовлює необхідність пошуку нових підходів до організації профорієнтаційної роботи, здатних забезпечити індивідуалізацію, системність і результативність професійного вибору старшокласників. У цьому контексті перспективним напрямом виступає консалтингова підтримка професійного самовизначення, яка передбачає надання цілеспрямованої, науково обґрунтованої допомоги старшокласникам у процесі вибору професійного шляху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Практика організації профорієнтаційної роботи досліджена у таких науковців, як М. Астахова, Т. Горбенко, І. Єлізарова, З. Жеребкіна, Н. Капустіна, О. Коваль, В. Носенко, О. Саввіч, В. Сидоренко, В. Харламенко, А. Шиделко та ін. Проблематику освітнього консалтингу різноаспектно висвітлюють І. Бабенко, О. Большая, М. Гриньова, І. Іщенко, Н. Кононець та ін. Консалтинг у сфері освіти розглядається як інтегративна технологія, що поєднує елементи педагогічного супроводу, коучингу, наставництва та експертного консультування, орієнтованих на розвиток суб'єктності учня, формування рефлексивних умінь та здатності до усвідомленого прийняття рішень.

Попри зростання інтересу до проблеми профорієнтації, питання використання консалтингових підходів у спрямуванні старшокласників на педагогічну професію залишається недостатньо розробленим як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Відсутність цілісних моделей консалтингової підтримки, адаптованих до умов сучасного освітнього середовища, знижує, на нашу думку, ефективність

профорієнтаційної роботи та не дозволяє повною мірою реалізувати потенціал індивідуального професійного консультування.

Таким чином, виникає об'єктивна потреба у теоретичному обґрунтуванні та розробленні ефективних механізмів консалтингової підтримки професійного самовизначення старшокласників щодо вибору професії вчителя, що й зумовлює актуальність порушеної проблеми та визначає напрям подальших наукових пошуків.

Мета статті – визначити принципи та розробити методику організації консалтингової підтримки професійного самовизначення старшокласників щодо вибору професії вчителя.

Виклад основного матеріалу. У нашому дослідженні, на підставі аналізу праць учених (І. Бабенко, О. Большая, М. Гриньова, І. Іщенко, Н. Кононець та ін.), консалтингова підтримка розглядається як інтегративна педагогічна технологія, що поєднує діагностичний, інформаційний, рефлексивний і практико-орієнтований компоненти, спрямовані на формування усвідомленого професійного вибору

У ході наукового пошуку аналіз праць науковців дозволив визначити сукупність принципів, які забезпечують ефективність консалтингової підтримки. Передусім, це *принцип суб'єктності*, що передбачає активну позицію старшокласника як суб'єкта власного професійного самовизначення. Відповідно до нього, консалтингова взаємодія має будуватися на засадах партнерства, діалогу та підтримки індивідуального вибору (Кононець, 2024).

Принцип індивідуалізації передбачає врахування особистісних характеристик, інтересів, здібностей і життєвих планів учнів, що забезпечує адресність і варіативність консалтингових впливів (Кононець, & Бабенко, 2025). *Принцип рефлексивності* орієнтує на розвиток здатності до самопізнання, самооцінювання та усвідомлення власних професійних намірів (Покроєва (Ред.), 2024). *Принцип практико-орієнтованості* забезпечує наближення змісту консалтингу до реальних умов педагогічної діяльності через використання кейсів, професійних проб, моделювання педагогічних ситуацій (Іщенко, Кононець, Большая, & Люлька, 2025). Окрім того, *принцип системності* визначає необхідність поетапної організації консалтингової підтримки (Сидоренко, & Харламенко, 2000), а *принцип інтегративності* – поєднання різних форм і методів роботи, як-от: консультування, тренінг, наставництво, коучинг (Кононець, & Гриньова, 2025).

На основі визначених принципів ми пропонуємо методику організації консалтингової підтримки, яка включає кілька взаємопов'язаних етапів: діагностико-мотиваційного, інформаційно-орієнтаційного, рефлексивно-проектувального та практико-діяльнісного (рис. 1).

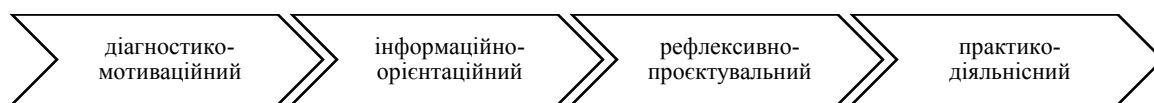

Рис. 1. Етапи методики організації консалтингової підтримки

Перший етап – **діагностико-мотиваційний** – спрямований на виявлення рівня професійної спрямованості старшокласників, їхніх інтересів, схильностей і уявлень про професію вчителя. На цьому етапі доцільним є використання анкетування, психодіагностичних методик, індивідуальних бесід, що дозволяє сформуванню первинну мотивацію до педагогічної діяльності.

Другий етап – **інформаційно-орієнтаційний** – передбачає розширення уявлень старшокласників про зміст, специфіку та соціальну значущість професії вчителя. Його реалізація здійснюється через інтерактивні лекції, зустрічі з практикуючими педагогами, аналіз професійних кейсів, використання цифрових освітніх ресурсів. Особлива увага приділяється формуванню адекватного образу сучасного вчителя як професіонала, здатного до інноваційної діяльності в умовах цифровізованого освітнього середовища. Також варто звернути увагу на сайт закладу освіти як такого інформаційного ресурсу, який демонструє позитивний імідж професії вчителя у цифровому освітньому середовищі (Кононець, 2016).

Третій етап – **рефлексивно-проектувальний** – спрямований на усвідомлення старшокласниками власної готовності до педагогічної діяльності та формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку. На цьому етапі застосовуються методи коучингових сесій, рефлексивних вправ, портфоліо професійного зростання, що сприяє розвитку навичок самопланування та прийняття рішень.

Четвертий етап – **практико-діяльнісний** – передбачає залучення старшокласників до різних форм професійних спроб (участі у фрагментах педагогічної діяльності, волонтерських освітніх проектах, проведенні міні-занять, наставництві молодших учнів тощо), що забезпечує формування первинного досвіду педагогічної діяльності та сприяє перевірці професійного вибору в реальних або наближених до реальних умовах. Також дієвою буде співпраця закладів загальної середньої освіти та педагогічних університетів, зокрема, через залучення учнів до зимових/літніх шкіл, учнівських читань, олімпіад, хакатонів та інших івентів.

Реалізація запропонованої методики передбачає використання різноманітних форм організації консалтингової підтримки: індивідуальних консультацій, групових тренінгів, майстер-класів, кейс-стаді, онлайн-консалтингу. Значний потенціал має використання цифрових платформ, що дозволяють забезпечити безперервність консалтингового супроводу та розширити можливості доступу до інформаційних ресурсів. Тож запропонована методика консалтингової підтримки, що ґрунтується на

поєднанні теоретичних засад і практико-орієнтованих підходів, забезпечує формування усвідомленого професійного самовизначення старшокласників щодо вибору професії вчителя. Її впровадження сприятиме підвищенню ефективності профорієнтаційної роботи й формуванню мотиваційно-ціннісного ставлення молоді до педагогічної діяльності.

Висновки. Консалтингова підтримка виступає інтегративною педагогічною технологією, яка забезпечує поєднання діагностичних, інформаційних, рефлексивних і практико-орієнтованих впливів на особистість учня. Сформульовані ключові принципи організації консалтингової підтримки, зокрема, принципи суб'єктності, індивідуалізації, рефлексивності, практико-орієнтованості, системності та інтегративності, що забезпечують її цілісність і результативність стали основою для розроблення методики організації консалтингової підтримки, яка передбачає поетапну реалізацію (*діагностико-мотиваційний, інформаційно-орієнтаційний, рефлексивно-проектувальний, практико-діяльнісний етапи*) та сприяє формуванню усвідомленого професійного вибору старшокласників.

Перспективи подальших досліджень убачаються у розробленні цифрових інструментів консалтингової підтримки професійного самовизначення, емпіричній перевірці ефективності запропонованої методики в умовах закладів загальної середньої освіти, а також у вивченні можливостей інтеграції консалтингових технологій у систему підготовки майбутніх педагогів і післядипломної освіти вчителів. Окремого наукового пошуку потребує дослідження індивідуальних траєкторій професійного розвитку старшокласників у контексті цифровізованого освітнього середовища.

Список використаних джерел

- Ищенко, І. С., & Кононец, Н. В. (2025). Цифрові інструменти для освітнього консалтингу у системі підготовки магістрів освітніх наук. В кн. *Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання* : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (с. 737-739). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. Взято з http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Форум_2025.pdf
- Ищенко, І., Кононец, Н., Большая, О., & Люлька, Г. (2025). Освітній консалтинг у парадигмі сучасного управління закладами вищої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*, 20 (40). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-20\(40\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-04)
- Кононец, Н. В. (2016). Веб-сайт як інформаційний ресурс навчального закладу – крок до якісної освіти. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 1, 21-26. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2016_1_4
- Кононец, Н. В. (2024). Напрями забезпечення якості підготовки майбутніх менеджерів у контексті стейкгольдерського підходу: педагогіка партнерства. В кн. *Основні цілі стратегії сталого розвитку: проблеми та перспективи*: матеріали І Міжнар. наук.-практ. форуму (с. 348-350). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. Взято з <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/ЗбірникСталого розвитку.pdf>
- Кононец, Н. В., & Гриньова, М. В. (2025). *Дидактика вищої школи*: електронний посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Організація освітнього процесу: консалтинг та експертиза» спеціальності А1 Освітні науки. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. Взято з <https://online.fliphtml5.com/jycab/bhfg/>
- Кононец, Н., & Бабенко, І. (2025). Освітній консалтинг як засіб індивідуалізації навчання в організації освітнього процесу майбутніх музично-педагогічних працівників. *Витоки педагогічної майстерності*, 36, 92-99. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.339434>
- Морін, О. (2021). Ресурсний центр професійної орієнтації: Професійне самовизначення старшокласників в умовах освітніх округів. *Профтехосвіта*, 5-6, 6-55. Взято з <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726177/129.pdf>
- Покроєва, Л. Д. (Ред.), Остапенко, А. С., Астахова, М. С., Горбенко, Т. І., Єлізарова, І. В., Жеребкіна, З. Г. ... Саввіч, О. М. (2024). *Сучасні підходи до професійної орієнтації в закладі освіти*: метод. рек. Харків: Харківська академія неперервної освіти. Взято з <http://edu-post-diploma.kharkov.ua/-15>
- Сидоренко, В. К., & Харламенко, В. Б. (2000). Системний підхід до визначення компонентів профорієнтаційної роботи з молоддю. *Науковий вісник Національного аграрного університету*, 30, 230-238.
- Ткачук, І. І. (Ред.), Дєдов, О. А., Пислар, О. В., Коваль, О. С., Карпенко, А. С., Сенюк, Н. В. ... Якимчук, Г. В. (2017). *Професійна орієнтація в сучасній школі*: кращі методичні розробки практичних психологів і соціальних педагогів малокомплектних загальноосвітніх навчальних закладів, навчально-виховних об'єднань, навчально-виховних комплексів: метод. рек. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. Взято з <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/707338/1/96.pdf>
- Шиделко, А. В. (2017). *Профорієнтація і профвідбір: аксіологічні аспекти*: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС. Взято з <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2207>

References

- Ishchenko, I. S., & Kononets, N. V. (2025). Tsyfrovi instrumenty dlia osvithnoho konsal'tynhu u systemi pidhotovky mahistriv osvitnikh nauk [Digital tools for educational consulting in the system of training masters of educational sciences]. In *Pedahohichna maisternist maibutnoho vchytelia: postup, stanovlennia, udoskonalennia i zrostannia* [Pedagogical skills of the future teacher: progress, formation, improvement and growth]: materialy Mizhnar.

- nauk.-prakt. forumu (pp.737-739). Poltava: PNPУ imeni V. H. Korolenka. Retrieved from http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Forum_2025.pdf [in Ukrainian].
- Ishchenko, I., Kononets, N., Bolshaia, O., & Liulka, H. (2025). Osvitnii konsaltnyh u paradyhmi suchasnoho upravlinnia zakladamy vyshchoi osvity [Educational consulting in the paradigm of modern management of higher education institutions]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriya Ekonomika* [Adaptive management: theory and practice. Series Economy], 20 (40). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-20\(40\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-04) [in Ukrainian].
- Kononets, N. V. (2016). Veb-sait yak informatsiinyi resurs navchalnoho zakladu – krok do yakisnoi osvity [The website as an information resource of an educational institution is a step towards quality education]. *Komp'uter u shkoli ta sim'i* [Computer in school and family], 1, 21-26. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2016_1_4 [in Ukrainian].
- Kononets, N. V. (2024). Napriamy zabezpechennia yakosti pidhotovky maibutnikh menedzheriv u konteksti steikholderskoho pidkhodu: pedahohika partnerstva [Areas of quality assurance for future managers in the context of the stakeholder approach: partnership pedagogy]. In *Osnovni tsili stratehii staloho rozvytku: problemy ta perspektyvy* [The main goals of the strategy of sustainable development: problems and prospects]: materialy I Mizhnar. nauk.-prakt. forumu (pp. 348-350). Poltava: PNPУ imeni V. H. Korolenka. Retrieved from <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/ZbirnykStaloho rozvytku.pdf> [in Ukrainian].
- Kononets, N. V., & Grynova, M. V. (2025). *Dydaktyka vyshchoi shkoly* [Didactics of higher education]: elektronnyi posibnyk dlia samostiinoi roboty ta dystantsiinoho navchannia zdobuvachiv drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity osvitno-profesiinoi prohramy «Orhanizatsiia osvitnoho protsesu: konsaltnyh ta ekspertyza» spetsialnosti A1 Osvitni nauky. Poltava: PNPУ imeni V. H. Korolenka. Retrieved from <https://online.fliphtml5.com/jycab/bhfg/> [in Ukrainian].
- Kononets, N., & Babenko, I. (2025). Osvitnii konsaltnyh yak zasib indyvidualizatsii navchannia v orhanizatsii osvitnoho protsesu maibutnikh muzychno-pedahohichnykh pratsivnykiv [Educational consulting as a means of individualizing training in the organization of the educational process of future musical and pedagogical workers]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti* [Origins of pedagogical skill], 36, 92-99. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.339434> [in Ukrainian].
- Morin, O. (2021). Resursnyi tseentr profesiinoi oriantatsii: Profesiine samovyznachennia starshoklasnykiv v umovakh osvitnikh okruhiv [Resource Center for Vocational Guidance: Professional self-determination of high school students in the conditions of educational districts]. *Proftekhosvita* [Vocational education], 5-6, 6-55. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726177/129.pdf> [in Ukrainian].
- Pokroieva, L. D. (Red.), Ostapenko, A. S., Astakhova, M. S., Horbenko, T. I., Yelizarova, I. V., Zhrebkina, Z. H. ... Savvich, O. M. (2024). *Suchasni pidkhody do profesiinoi oriantatsii v zakladi osvity* [Modern approaches to vocational guidance in the institution of education]: metod. rek. Kharkiv: Kharkivska akademiia neperervnoi osvity. Retrieved from <http://edu-post-diploma.kharkov.ua/-15> [in Ukrainian].
- Shydelko, A. V. (2017). *Proforiientatsiia i profvidbir: aksiolohichni aspekty* [Career guidance and professional selection: axiological aspects]: navch. posib. Lviv: LvDUVS. Retrieved from <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2207> [in Ukrainian].
- Sydorenko, V. K., & Kharlamenko, V. B. (2000). Systemnyi pidkhid do vyznachennia komponentiv proforiientatsiinoi roboty z moloddu [A systematic approach to determining the components of career guidance work with young people]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho ahrarnoho universytetu* [Scientific Bulletin of the National Agrarian University], 30, 230-238 [in Ukrainian].
- Tkachuk, I. I. (Red.), Diedov, O. A., Pyslar, O. V., Koval, O. S., Karpenko, A. S., Seniuk, N. V. ... Yakymchuk, H. V. (2017). *Profesiina oriantatsiia v suchasni shkoli* [Professional orientation in a modern school]: krashchi metodychni rozrobky praktychnykh psykholohiv i sotsialnykh pedahohiv malokomplektnykh zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv, navchalno-vykhovnykh ob'iednan, navchalno-vykhovnykh kompleksiv: metod. rek. Kyiv: UNMTs praktychnoi psykholohii i sotsialnoi robot. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/707338/1/96.pdf> [in Ukrainian].

KORYTKO A.

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

CONSULTING SUPPORT FOR PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION OF SENIOR STUDENTS REGARDING THE CHOICE OF THE TEACHING PROFESSION

In the article, the author considers the problem of consulting support for professional self-determination of high school students regarding the choice of the teaching profession in the context of the transformation of modern education and the decline in the prestige of pedagogical activity. The relevance of introducing consulting approaches into the system of career guidance work as an innovative means of forming a conscious professional choice of students is substantiated. The essence of consulting support as an integrative pedagogical technology that combines diagnostic, informational, reflective and practice-oriented components and ensures the development of the subjectivity of high school students in the process of professional self-determination is determined. During the study, the principles of organizing consulting support were formulated, among which the leading principles were identified as subjectivity, individualization, reflexivity, practice-orientation, systematicity and integrativity. Based on these principles, a methodology for organizing consulting support

was developed, which provides for phased implementation and includes diagnostic and motivational, informational and orientational, reflective and design and practice-activity stages. The content of each stage is disclosed and the corresponding forms and methods of work are characterized, in particular, individual counseling, trainings, case method, coaching practices, professional tests and the use of digital educational resources. It is proven that the use of consulting support contributes to increasing the level of awareness of high school students about the specifics of the teaching profession, the formation of positive motivation for teaching activities, the development of reflective skills and the ability to make a conscious professional choice. Attention is focused on the significance of practice-oriented experience as a factor in testing professional intentions in real or close to real conditions of teaching activities. A conclusion is made about the feasibility of integrating consulting technologies into the system of career guidance work of general secondary education institutions in order to increase the effectiveness of the formation of students' professional intentions and ensure high-quality human resources potential of the educational industry.

Key words: *consulting support, professional self-determination, high school students, career guidance, teaching profession, pedagogical activity, educational consulting, digital educational environment*

Стаття надійшла до редакції 26.03.2026

Стаття прийнята 17.04.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026

УДК 355.23.095.5:636.7.043

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361741](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361741)

СВІТЛАНА КОСЕНКО

ORCID: 0000-0002-2946-6010

ІГОР НІКОЛЕНКО

ORCID: 0000-0002-8581-4569

Одеський державний аграрний університет

ОЛЕКСАНДР АРТЮШЕНКО

ORCID: 00000-0002-2831-8518

Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків

АНАТОЛІЙ САБОДАШ

ORCID: 0009-0001-0267-6405

Національна академія Національної гвардії України, м. Харків

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті комплексно проаналізовано потенціал використання службових собак у системі підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів як чинника формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів. Розкрито педагогічну доцільність інтеграції кінологічного компонента в освітній процес крізь призму компетентнісного та практикоорієнтованого підходів. Визначено психологічні механізми взаємодії людини і службової собаки та їхній вплив на розвиток відповідальності, лідерських якостей, емоційної стабільності, стресостійкості й здатності ухвалювати рішення в умовах підвищеного психофізичного навантаження. Узагальнено напрями освітнього застосування службових собак (моделювання службово-бойових ситуацій, відпрацювання алгоритмів управління підрозділом, розвиток взаємодії в екстремальних умовах, виховання дисциплінованості та самоконтролю). Окреслено організаційні та методичні умови ефективного впровадження кінологічного компонента (безпека, дидактичне забезпечення, міждисциплінарна інтеграція, нормативно-правове регулювання). Доведено, що системне та методично обґрунтоване використання в освітньому процесі службових собак є перспективним напрямом удосконалення військової освіти, який посилює зв'язок теорії з практикою та підвищує рівень професійної готовності випускників.

Ключові слова: *службові собаки; військова освіта; професійна підготовка; кінологічне забезпечення; практикоорієнтоване навчання; компетентнісний підхід*

Постановка проблеми. Сучасна військова освіта трансформується під впливом змін характеру збройної боротьби, зростання невизначеності та високої динаміки службово-бойової обстановки, що підвищує вимоги до професійної готовності офіцера. У таких умовах пріоритетом стає не лише засвоєння